

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ Univerzita Karlova

Oponentní posudek k diplomové práci:

Adam Duffek: Globalizácia a jej vplyv na sociálne identity, obor Historická sociologie, leden 2023

Diplomant předložil k obhajobě diplomovou práci v rozsahu asi 46 normostran s 28 položkami v seznamu použité literatury. **Práce tedy nesplňuje kritérium minimálně 80 stran** https://hiso.fhs.cuni.cz/HISO-102-version1-2019_techicke_parametry_dp.pdf.

Další zásadní výhradu představuje způsob práce se zdroji. Autor při parafrázích uvádí pouze dílo, nikoli konkrétní stránku a to téměř v celé diplomové práci. Způsob, jakým pracuje s myšlenkami původních autorů, je proto nepřekoumatelný.

Za poměrně zdařilou považuji kapitolu *Identita v kontextu společenského života* (str. 3-13). Zde se mu podařilo poměrně plasticky rozpracovat teorii různých druhů identit a zejména odlišit osobní a sociální identitu. Kapitola působí dojmem autentického promyšlenějšího přístupu. Nicméně i zde se projevuje poměrně problematická práce se zdroji, kdy odkazy bez uvedení konkrétních stránek činí autorovy zdroje neověřitelnými.

Naproti tomu další kapitoly jsou podstatně problematičtější. Otázkou je vůbec členění celého textu, kdy se vlastní jádro argumentace nazývá *Procesy ekonomické, politické a kulturní globalizace a jejich vliv na sociální identity*, přičemž jedna podkapitola se věnuje ekonomické a politické globalizaci, druhá kulturní. V těchto kapitolách jsou spíše pravidlem odstavce v délce jedné stránky, kapitoly nejsou dále členěny nadpisy. Výsledkem je velmi nepřehledný text, kde se obtížně hledají konkrétní odpovědi na základní výzkumnou otázku.

Ty nacházíme v závěru, nicméně v esejistické podobě. Podle autora ekonomická globalizace způsobuje nejistoty, které zneužívají krajně pravicové subjekty. To vede k fragmentované společnosti antagonistických sil (37.) Naproti tomu kulturní globalizace vede k de-teritorializaci kultury a k fragmentaci identit. Řešení vidí autor v politické regulaci volného trhu ze strany národních vlád a zejména Evropské unie. Symptomatické je, že v celém *Závěru* autor neuvádí jediný odkaz.

Nyní k dílčím výhradám:

1. Zarážející je především fakt, že autor používá k popisu současné situace globalizační paradigma. Přitom již Michael Mann v *Sources of Social Power vol IV*. (2012) kritizoval takzvané hyper-globalizátory přeceňující fenomén globalizace a poukázal na skutečnost, že poměr světového obchodu k světové výrobě byl na začátku 21. století jen o málo větší než na začátku 20. století. V současné situaci po celosvětové pandemii Covid 19 a v důsledku války na Ukrajině pociťujeme spíše fragmentaci globálního systému a návrat role silných národních států, zejména regionálních velmocí středního významu, jako je Rusko, Turecko, Indie, Saudská

Arabie a Izrael. Národní vlády se také naučily efektivně kontrolovat internetové informační toky, na Istanbulsém letišti si nepřečtete wikipedii, v Íránu aktualne.cz.

2. Některá tvrzení autora působí v kontextu současné světové situace poněkud zvláště. Na str. 15. diplomant cituje svůj zdroj z roku 2002, že globalizace jednostranně prospívá Západu, ve světle současného mocenského postavení Číny se podobné tvrzení jeví extrémně nepřesvědčivé. Globalizace paradoxně vedla k porušení mocenské rovnováhy v neprospěch Západu.
3. Autor by neměl nekriticky přejímat terminologii svých esejistických zdrojů. Například na str. 14. cituje Nefa, podle kterého jsou třemi motory globalizace: technologická modernizace, ekonomická transformace a politická reformace. V kontextu historické sociologie mají ovšem tyto termíny mnohoznačné významy a na místo vysvětlení „motoru globalizace“ se mi jeví být pouhými floskulami. Jako nepodložená se mi jeví také tvrzení, že technologická modernizace za posledních 100 let učinila větší posun než za předchozích tisíc let, bez toho, aby byla stanovena nějaká míra posunu.
4. Na str. 16 používá autor pojmy alokace a outsourcing velmi mnohoznačným způsobem, pravděpodobně převzatým z jazyka kritiků globalizace ze začátku tohoto tisíciletí.
5. Na str. 10. autor mluví o identitě jako součásti lidské racionality. Podobně se vyjadřuje i na jiných místech. Toto tvrzení není nijak pečlivě vyargumentováno.
6. Nejsem rodilým mluvčím slovenského jazyka, ale v práci je příliš mnoho necitlivých anglicismů. Například na str. 37 autor používá výraz „cosmopolitantne“.

Nicméně zásadní výtkou je, že **klíčový pojem fragmentace identit není nijak operacionalizován, to znamená, že nevíme, jak si můžeme ověřit autorovu tezi, že k fragmentaci dochází a v jakém rozsahu.**

Z důvodu nedostatečného rozsahu a chyb v odkazování **nedoporučuji** diplomovou práci k obhajobě.

Milovice 12. ledna 2023 Mgr. Marek Německý, Ph.D.